

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВОГО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (33)

Вінниця – 2020

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 1 (33)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал
(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік
Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 3 від 25 лютого 2020 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2020. – Випуск 1(33). – 155с.

З М І С Т

ВІДПОВІДАЛЬНЕ ЛІДЕРСТВО – ШЛЯХ ДО УСПІХУ

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

РОМАНЕНКО В.В <i>Англійський фольклор як засіб формування соціокультурної компетентності школярів та студентів на різних етапах вивчення іноземної мови.</i>	13
ШЕРШУН Г.В <i>Безпека життєдіяльності як важлива складова професійної підготовки майбутнього фахівця.....</i>	17
ГРУЩЕНКО М.М., ЛЕЛЯК Л. М., MARTИНЮК В.М., ДМИТРИШИН Д.О <i>Формування фізичної культури особистості – основна педагогічна функція фізичної культури</i>	21
БУГА О.І <i>Діджиталізація педагогічної освіти освітнього процесу в закладах вищої освіти.....</i>	26
АВТУХОВ С.Л. <i>Фахова музична підготовка</i>	30
ЗАВАЛЬНЮК Я.М <i>Lexikologie, ihre aufteilung</i>	33
ГОРБАТА Л.Ф., ГУЛЯС Н.М <i>Позакласне життя та діяльність наукового обласного ліцею-інтернату.....</i>	39
КОРОЛЬ Т.І. <i>Формування навичок мислення вищого рівня на уроках англійської мови.....</i>	42
КРОПИВНИЦЬКА Г.М., ЛАГОЛА І.М. <i>Використання технологій інтерактивного навчання на уроках літературного читання під час вивчення творів різних жанрів (на прикладі творчості Т.Шевченка).....</i>	49
СЛОБОДЯНЮК В.Ю. <i>Особливості роботи з інтерактивними посібниками на заняттях з німецької мови</i>	54
ГОРБАТА Л.Ф. <i>Складові компоненти здорового способу життя старшокласників</i>	58
ЦАРИК А.П., ДМИТРИШИН Д.О. <i>Орієнтація оздоровчих видів гімнастики в систему фізичного виховання школярів</i>	61
ЯКОВЛІВА О. П <i>Формування когнітивної діяльності учнів початкової школи у процесі ігрової терапії.....</i>	66

ІНТЕГРАЦІЯ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ ЯК МЕХАНІЗМ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ

КЛИМЕНКО О.Ф <i>Теоретико-методологічне обґрунтування поняття сталого розвитку</i>	70
САВЧЕНКО О.С <i>Особливості копінг-поведінки творчої особистості</i>	73

ДУБЕНСЬКА Т., ЛАГОЛА І.М. Використання технологій критичного мислення на уроках літературного читання як засобу формування мовної особистості молодшого школяра.....	75
ЯРМОЛЕНКО М.П. Експериментальне дослідження креативності підлітків	80
КОВАЦЕНКО Г.В Розвиток образного мислення студентів на заняттях з фортепіано	85
ПЛОТИЦЬКА Ю.П Ефективна комунікація як засіб виробництва знання	89
ФЕДОРЧУК С.Ф Проблеми духовного розвитку особистості у контексті сучасних культурних умов	92
ОСАДЧУК А.С Вчинення правопорушень студентами	94

ЛАБОРАТОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

СВИНАРЧУК В.М Сценарій військово-спортивного свята «Козацькі ігри патріотів»	97
ДИМІНСЬКА В.К., ПЕКУРАРУ Л.Г Музика об'єднує світ	104
МАРЦЕНЮК В.М Виховна година «Я – дитина і маю права».....	109
ДИМІНСЬКА В.К ПЕКУРАРУ Л.Г. Про що може розповісти сонатна форма	116
МАЗУР Т.А., БЕРЕЖАНСЬКА О.Ю. «О слово рідне, хто без тебе я?»	120
КАСІЯНЕНКО О.М Оформлення реквізитів: вимоги та правила План–конспект заняття.....	131
КИСЕЛЕВ Д.Л Из эпистолярного обзора возрождения: Данте и Шекспир..	139
КУШКО І.С. Розробка уроку: Державотворчий процес періоду директорії....	142
ПРИСЯЖНЮК Д.С Спорт у Вінниці на початку ХХ століття.....	149
КЛАПКО С.В. Тематичні обрії Шевченкової поезії	152

ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «Вісник науково-методичних досліджень «Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»	156
--	-----

УДК

373.3\5.016:[398:111.111

РОМАНЕНКО В.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач англійської мови КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

АНГЛІЙСЬКИЙ ФОЛЬКЛОР ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ ТА СТУДЕНТІВ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

***Summary.** The article reveals the peculiarities of using folklore materials at all stages of studying English. The possibility and necessity of using English folklore for the purpose of optimizing foreign language learning and formation of sociocultural competence have been proved.*

***Keywords:** folklore, effective technologies, methods, techniques, English, authentic materials, sociocultural competence.*

Постановка проблеми. Оновлений зміст програми з іноземних мов передбачає переорієнтацію іншомовної освіти на комунікативно-діяльнісне, особистісно-орієнтоване та культурологічне спрямування навчального процесу. Саме цей аспект змушує різнобічно переосмислити теоретичні підходи до вибору ефективних технологій і засобів навчання іноземної мови. Одним із ефективних прийомів навчання є, безперечно, використання фольклорного матеріалу на заняттях з іноземної мови з метою формування соціокультурної компетентності, яка забезпечує можливість орієнтуватися в соціокультурних особливостях автентичного мовного середовища та виявляти повагу до традицій і стилю життя представників народу, мова якого вивчається.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній методиці викладання іноземних мов чітко простежується тенденція використання

фольклорних матеріалів на різних етапах навчання. Можливості і проблеми використання англійського фольклору найбільш повно і докладно репрезентовано в роботах Л. Гоха, Н. Я. Бачинської, С. Ф. Гебеля, Н. П. Дяченко та інших науковців. Дослідженнями в галузі англійської фольклористики займалися М. Бейкер, І. Вільсон, А. Томас, Е. Свіфт. Праці вітчизняної дослідниці О. Ю. Дубенко варто використовувати для порівняльного вивчення англійського та українського фольклору.

Виокремлення мети та основних завдань дослідження. Дослідження має на меті визначення переваг застосування фольклорного матеріалу на різних етапах опанування англійської мови з урахуванням переорієнтації мети навчання іноземної мови зі здобуття знань, формування у школярів та студентів навичок і вмінь на формування комунікативної компетентності та комплексне засвоєння ними відомостей

країнознавчого, лінгво-країнознавчого і культурно-естетичного характеру, пізнання цінностей іншої для них національної культури через зразки народної творчості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слово «фольклор» (англ. *folklore* – народна мудрість, народне знання) в науковий обіг увів англійський археолог Уільям Джон Томс у середині XIX ст. Сучасна термінологія визначає фольклор як «одну з найдавніших форм творчої діяльності людини, що віддзеркалює в собі весь її культурний досвід: творення знарядь праці, житла, одягу, предметів прикладного і художнього вжитку, духовної культури – мови, поезії, музики, хореографії тощо» [1, с. 38]. Так само, як і художня література, фольклор «виховує пізнавальною естетичною природою свого слова» [2, с. 21]. Посилена увага до фольклорних джерел у мистецтві та культурі охоплює і сфери педагогіки та методики викладання іноземних мов. Фольклорні збірки англійською мовою виявляють багатство поетичного словника, специфіку образності в різноманітних фольклорних жанрах, активну творчість англійського народу.

Англійський фольклор на всіх етапах вивчення іноземної мови може слугувати зразком сучасної автентичної розмовно-літературної мови для досягнення провідних цілей навчання і розвитку творчих здібностей учнів та студентів. Ефективність використання фольклорних матеріалів залежить від правильно організованої послідовності роботи з ними і зростає за умови вибору видів діяльності, що стимулюють розумову діяльність школярів та студентів, ВІСНИК. 2020

сприяють розвитку в них мотивації до навчання англійської мови. Н. П. Дьяченко зазначає, що прийоми роботи над поетичним текстом можуть бути різними; їх вибір залежить як від етапу навчання, так і від мети заняття. Використання фольклорного матеріалу робить заняття з іноземної мови більш змістовними, мотивованими і підвищують інтерес до вивчення предмета [3, с. 30–33].

Інтенсивному запам'ятовуванню фольклорного тексту сприяє використання візуальних опор у вигляді ілюстрацій, картинок, малюнків. Часто, особливо на початковому етапі вивчення англійської мови, урок починається з фонетичної зарядки. Замість окремих слів та словосполучень, що містять той чи той звук, з метою формування соціокультурної компетентності школярів варто вивчати автентичні вірші та римівки. Наведемо приклад римівки для фонетичної зарядки з метою удосконалення вимови звуку [p]:

Peter Piper picked a peck of pickled peppers.

A peck of pickled peppers Peter Piper picked.

If Peter Piper picked a peck of pickled peppers,

Where's the peck of pickled peppers Peter Piper picked? [4, с. 146].

У народній англійській творчості є багато творів, розрахованих на різний вік слухачів і виконавців. Своїм впливом народна творчість охоплює вже дітей наймолодшого віку. Англійські колискові пісні відзначаються глибокою сердечністю та лагідністю; у них втілено надії на майбутнє щастя дитини. Співання колискових на початковому етапі вивчення англійської мови допоможе

краще засвоїти лексику з тем «Моя сім'я», «Дитина та її оточення», а також познайомить дітей зі структурою простого речення. Ось один із зразків англійської колискової пісні:

*Rock-a-bye baby, thy cradle is green;
Father's a nobleman, mother's a queen;
And Betty's a lady, and wears a gold ring;
And Johnny's a drummer, and drums for
the king [4, с. 150].*

Чимало англійських дитячих пісень описують різноманітні природні явища. Вони позначені поетичністю, багатством яскравих картин, відтворюють неповторні барви довкілля, наприклад:

*Cold and raw the north winds blow
Bleak in the morning early,
All the hills are covered with snow,
And winter's now come fairly [4, с. 118].*

Пісні та вірші про природу допоможуть вивчити лексичний матеріал з теми «Seasons and weather» в молодшій та середній школі.

Вивчення скоромовок англійською мовою сприяє вдосконаленню вимови, формуванню в учнів відчуття краси англійської мови, її поетичності. Багаторазове повторення певного звуку дає змогу учням чітко його почути і вдосконалити навички вимови в процесі відтворення скоромовки:

*Robert Rowley rolled a round roll round,
A round roll Robert Rowley rolled round;
Round rolled the round roll Robert Rowley
rolled round.*

У справі розумового та естетичного виховання на уроках англійської мови важливе місце посідають загадки, які належать до найпоширеніших й найдавніших жанрів фольклору і відображають розуміння народом зовнішнього світу. Використання загадок

під час вивчення тематичної лексики на уроках англійської мови сприятиме розвитку спостережливості та мислення. Засвоєнню лексики з теми «Їжа та продукти харчування» сприятимуть такі загадки:

*Flour of England, fruit of Spain,
Met together in a shower of rain,
Put in a bag and tied with a string,
If you tell me this riddle, I'll give you a
ring. (A plum-pudding) [4, с. 128].*

*Humpty Dumpty sat on a wall,
Humpty Dumpty had a great fall;
Threescore men and threescore more,
Cannot place Humpty dumpty as he was
before. (An egg) [4, с. 130].*

Загадки англійською мовою варто широко використовувати на всіх етапах вивчення іноземної мови. Старші школярі та студенти знайдуть у загадках різноманітні засоби зображення (алітерацію, метонімію тощо). Загадуючи учням та студентам загадки на заняттях з іноземної мови, слід враховувати їхній словниковий запас і в разі необхідності пояснювати значення окремих слів англійською або рідною мовою.

Англійський фольклор багатий на прислів'я та приказки. Вивчаючи їх на заняттях з іноземної мови, школярі та студенти збагатять свій словниковий запас, розширять уявлення про синтаксичну систему мови, а ще навчатимуться цінувати розум, витримку, сміливість, скромність та інші чесноти. Наведемо лише декілька прикладів англійських приказок та прислів'їв, які доцільно використовувати на кожному занятті на всіх етапах вивчення іноземної мови:

All work is noble ~ Будь-яка праця благородна.

A good beginning makes a good ending ~ Який початок, такий і кінець.

Measure is treasure ~ Міра понад усе.

Patience is a virtue ~ Терпіння – це чеснота.

Rome is not built in a day ~ Велике дерево поволі росте [5, с. 216–292].

Фольклорні тексти відіграють важливу роль у процесі вивчення англійської мови, оскільки вони є багатим джерелом змістової та країнознавчої інформації, важливим засобом формування соціокультурної компетентності, а також впливають на почуття та емоції людини, розвивають естетичний смак. У старшій школі та у вищих навчальних закладах на заняттях з іноземної мови можна використати балади і народні пісні, проте, на наш погляд, найбільш доцільним є використання в процесі викладання іноземної мови англійських народних казок, адже за правильної організації роботи англійські казки можуть стати джерелом безцінного навчального досвіду для студентів [6, с. 87–88].

Тематика, що розробляється в народних казках, безпосередньо стосується життя, навчання та побуту студентів. Саме тому вони є джерелом для цікавих і змістовних дискусій, змушуючи як студентів, так і викладачів замислюватися та шукати відповіді (наприклад, казки «Tom Tit Tot», «The White Trout»). Деякі казки сповнені влучного народного гумору («The Tulip Pixies») та є досить легкими для сприйняття студентами. Добирати тексти казок слід відповідно до рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності студентів, ВІСНИК. 2020

враховуючи обсяг тексту, його лексичний склад, синтаксичну будову речень тощо. Народні казки допомагають розвивати навички читання, аудіювання, письма, розширювати активний та пасивний лексичний запас. Під час вивчення англійських народних казок доцільним є виконання лексичних, фонетичних, граматичних вправ і вправ на розуміння прочитаного тексту. За умови достатньої кількості часу вивчення однієї казки доцільно розділити на декілька занять. Завершує вивчення казки творча робота студентів та рольова інсценізація.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, фольклорний матеріал, багатофункціональний за своєю сутністю, є важливим засобом формування соціокультурної компетентності; його використання сприяє не лише засвоєнню мовного матеріалу, а й розвитку особистості. Вірші, пісні, загадки, приказки, скороговки, казки – це той текстовий матеріал, що подобається школярам та студентам, а отже, робота з ним є позитивно забарвленою та емоційно-привабливою, що значною мірою сприяє засвоєнню програмового матеріалу. Народні поетичні тексти і пісні є цінним матеріалом для відпрацювання ритму, інтонації іноземної мови, удосконалення вимови. Робота з фольклорними матеріалами дає змогу створити комфортну психологічну атмосферу на занятті, що, безперечно, необхідно всім учасникам педагогічної взаємодії.

Подальшої наукової розробки, на нашу думку, потребує теоретичне обґрунтування концепції комплексного засвоєння учнями та студентами

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

країнознавчого, лінгво-країнознавчого і Важливим є розвиток ідеї про включення культурно-естетичного змістових фольклорних дидактичних матеріалів до компонентів програмового матеріалу з шкільних підручників та посібників з іноземної мови, пізнання ними цінності іноземної мови з метою оптимізації національної культури через зразки навчального процесу. англійської народної творчості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Грица С. Й. Становлення і розвиток наукової думки про народну творчість. *Українська художня культура* / За ред. Ф. Ляшенка. Київ, 1996. С. 32–52.
2. Єрмоленко С. Я. Фольклор і літературна мова. Київ, 1987. 247 с.
3. Дьяченко Н. П. Стихи, рифмовки и песни как средство повышения эффективности урока английского языка. *Педагогический вестник*. 2004. № 3. С. 30–33.
4. The Nursery Rhyme Book / Ed. by E. Lang. Dower Publications inc., New York. 287 p.
5. Дубенко О. Ю. Англо-американські прислів'я та приказки. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця, 2004. 416 с.
6. Goh L. Using Myth Folktales and Fairy Tales in adult ESL Classroom / L. Goh. Simon Traser University, 1996. 168 p.

УДК 37.016:574.2]:37.011.3-52

ШЕРШУН Г.В., викладач природничих дисциплін
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Summary. In article is described the role of discipline «Safety of Life» in the formation of the personality of the future specialist. It is shown the main factors of its influence on the student's personality.

Keywords: safety of life, the object of «SFL», emergency situation, danger.

Постановка проблеми. З моменту виникнення людської цивілізації кожна людина дбає про власну безпеку та безпеку своїх близьких так само, як і людству доводилося дбати про безпеку свого існування. Проте в цілому турбота людини про безпеку з'явилася тоді, коли вона почала усвідомлювати важливість певного обсягу знань та вмінь про небезпеки для здоров'я. Людська цивілізація досягає все більшої могутності, а проблема безпеки її існування стає все більш гострою. Актуальність навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» пояснює необхідність навчання людей безпечним